

Верховний
Суд

ОГЛЯД РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

За період з 06.01.2020 по 10.01.2020

2020/1

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

Дата прийняття:	07/01/2020
Дата набуття статусу остаточного:	07/01/2020 (Комітет)
Назва:	CASE OF CAZAC AND SURCHICIAN v. THE REPUBLIC OF MOLDOVA AND RUSSIA (Application no. 22365/10)
Зміст:	<p>Перший заявник скаржився, що його арешт та ув'язнення не були законними і суперечили пункту 1 статті 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (Конвенція). Він також вказав, що його права, гарантовані пунктами 3 та 4 статті 5 Конвенції були порушені. Зокрема, перший заявник вказував на наявність порушення пункту 1 статті 6 Конвенції, оскільки його було засуджено судом, який не був «незалежним судом, встановленим законом», і це не забезпечило йому справедливого судового розгляду.</p> <p>Окрім іншого, перший заявник вказував на те, що його утримували під вартою в нелюдських умовах і йому не була забезпечена необхідна медична допомога. Він також скаржився на жорстоке поводження зі сторони органів влади «Придністровської Молдавської Республіки».</p> <p>Друга заявниця (матір першого заявника) у цій справі скаржилася, що обшук її житла у м. Тирасполі становив порушення її права на повагу до свого житла. Обидва заявники також вказували на обмеження відвідувань під час перебування першого заявника під вартою.</p>
Констатоване порушення (стаття):	<p>Відсутність порушення статті 3 Конвенції (заборона катування) Республікою Молдова.</p> <p>Порушення статті 3 Конвенції Російською Федерацією.</p> <p>Відсутність порушення пункту 1 статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність) Республікою Молдова.</p> <p>Порушення пункту 1 статті 5 Конвенції Російською Федерацією.</p> <p>Відсутність порушення пунктів 3 та 4 статті 5 Конвенції Республікою Молдова.</p> <p>ЄСПЛ постановляє, що немає необхідності розглядати окремі скарги щодо пунктів 3 та 4 статті 5 Конвенції щодо Російської Федерації.</p> <p>Відсутність порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд) Республікою Молдова.</p> <p>Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції Російської Федерацією.</p> <p>Відсутність порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя) Республікою Молдова.</p>

	<p>Порушення статті 8 Конвенції Російською Федерацією щодо обох обшуків житла заявників та обмеження права другого заявника відвідати першого заявника під час ув'язнення.</p> <p>Відсутність порушення статті 13 Конвенції (право на ефективний засіб правового захисту) у поєднанні зі статтями 3 та 8 Конвенції Республікою Молдова.</p> <p>Порушення статті 13 Конвенції у поєднанні зі статтею 3 Конвенції Російською Федерацією.</p>
Дата прийняття:	07/01/2020
Дата набуття статусу остаточного:	07/04/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF CIUPERCESCU v. ROMANIA (No. 3) <i>(Applications nos. 41995/14 and 50276/15)</i>
Зміст:	<p>Справа стосувалася скарг заявника на неналежні умови ув'язнення. У 2005 році заявникові було призначено покарання у виді 18 років позбавлення волі, він утримувався в різних установах виконання покарань до 2016 року, коли заявника було умовно-достроково звільнено від відбування покарання.</p> <p>Впродовж цього періоду заявник подавав скарги до судді, що здійснював нагляд за виконанням вироків, щодо умов свого ув'язнення у в'язниці м. Джурджу (Giurgiu) з січня 2009 року і надалі у в'язниці комуни Жилава (Jilava), куди заявника перевели в січні 2015 року, у яких вказував на переповненість камер та неналежне опалення. Суддя констатував неналежні умови ув'язнення заявника без присудження компенсації. Пізніше заявника було переведено в березні 2015 року до камери в'язниці комуни Жилава (з більшим обсягом особистого простору).</p> <p>Заявник також подавав скарги до національних судів щодо шкідливого впливу на нього сигаретного диму під час транспортування до суду для участі в судових засіданнях у його справі та в кімнатах очікування суду; стверджував про неналежне стоматологічне лікування; на неможливість онлайн-спілкування зі своєю дружиною, яка проживала в Італії; на необхідність інформування адміністрації установи виконання покарань про всі телефонні номери, на які бажав здійснити виклик заявник, внаслідок чого порушувалася конфіденційність його розмов. Суди відхилили всі скарги за виключенням тієї, що стосувалась онлайн спілкування,</p>

	<p>де суд встановив наявність порушення права заявника у зв'язку із відсутністю відповідного регулювання.</p> <p>Посилаючись на положення статті 3 Конвенції, заявник скаржився на умови свого ув'язнення у в'язницях м. Джурджу та комуни Жилава.</p>
Констатоване порушення (стаття):	<p>Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування) щодо побутових умов ув'язнення заявника у в'язницях м. Джурджу та комуни Жилава в період з 24 липня 2012 року по 23 березня 2015 року.</p> <p>Відсутність порушення статті 3 Конвенції щодо побутових умов ув'язнення у в'язниці комуни Жилава за період з 24 березня 2015 року до його переведення до в'язниці м. Плоєшти (Ploiești) 13 жовтня 2016 року.</p>
Дата прийняття:	07/01/2020
Дата набуття статусу остаточного:	07/01/2020 (Комітет)
Назва:	CASE OF ASIMIONESE v. THE REPUBLIC OF MOLDOVA (Application no. 74542/12)
Зміст:	<p>На час подій, що мали місце у цій справі, заявник – А. обіймав посаду мера с. Баласінешть (Bălășinești). У невстановлену дату проти А. було порушено декілька кримінальних проваджень. А., зокрема, обвинувачувався у незаконному продажі прилеглої до будівлі, що належала селу, земельної ділянки; у продажі по заниженій ціні декількох бетонних блоків, що залишилися після демонтажу належної державі будівлі; у незаконній виплаті премії працівникам офісу мера; у незаконному привласненні коштів та підробці Шенгенської візи для третьої особи.</p> <p>23 жовтня 2009 року Бричанський окружний суд (the Briceni District Court) виправдав А. за всіма пред'явленими обвинуваченнями. Такого висновку суд дійшов, окрім іншого, врахувавши оцінку матеріалів справи та заслухавши свідків за кожним із обвинувачень. З показань свідків вбачалося, що рішення про продаж земельної ділянки було прийнято колишнім мером та підтримано шляхом голосування місцевою радою; суд підкреслив, що саме місцева рада вирішила продати бетонні блоки та визначила їхню ціну. Свідки також зазначили, що на них чинили тиск працівники прокуратури, тому вони надали письмові свідчення про виплату А. їм премій і про те, що А. не було залучено до підробки Шенгенської візи.</p>

Не погодившись, прокуратура подала апеляційну скаргу на виправдувальний вирок суду.

12 травня 2010 року Апеляційний суд м. Бельци (the Bălți Court of Appeal) відхилив апеляційну скаргу прокуратури та підтримав рішення суду від 23 жовтня 2009 року.

Прокуратура подала апеляцію з питань права до Верховного суду.

22 лютого 2011 року Верховний суд задовольнив апеляцію прокуратури з питань права, скасував рішення Апеляційного суду м. Бельци (the Bălți Court of Appeal) та передав справу на новий розгляд до суду апеляційної інстанції.

22 грудня 2011 року, після нового розгляду апеляції прокуратури на рішення суду від 23 жовтня 2009 року, Апеляційний суд м. Бельци (the Bălți Court of Appeal) задовольнив скаргу: скасував рішення суду першої інстанції та визнав А. винним за всіма обвинуваченнями, вказаними вище. Апеляційний суд призначив А. покарання у вигляді штрафу в розмірі 713 євро та позбавив права обіймати посади державної служби строком на три роки. Таких висновків Апеляційний суд дійшов, заслухавши лише двох свідків та зачитавши показання інших більш ніж двадцяти свідків, що були надані в суді першої інстанції. Окрім іншого, Апеляційний суд дійшов висновку, що суд першої інстанції неправильно інтерпретував показання згаданих свідків.

А. подав апеляцію з питань права проти рішення Апеляційного суду, у якій стверджував, окрім іншого, що Апеляційний суд не дотримався положень статті 419 Кримінального процесуального кодексу, у яких містилася вимога про допит та заслуховування всіх свідків повторно. 6 червня 2012 року Верховний суд відхилив апеляцію заявника з питань права, дійшовши висновку, зокрема, що положень статті 419 Кримінального процесуального кодексу Апеляційний суд не порушив.

У своїй заяві до ЄСПЛ заявник скаржився, що кримінальне провадження проти нього не було справедливим, оскільки Апеляційний суд не заслухав повторно потерпілих осіб та свідків перед скасуванням виправдувального вироку.

Оцінка Суду

Суд повторює, що спосіб застосування статті 6 Конвенції до проваджень в апеляційних судах залежить від особливостей відповідного процесу: слід брати до уваги повноту судового розгляду у внутрішньому правовому полі та роль в ньому апеляційного суду (див. *Botten v. Norway*, 19 лютого 1996 року, § 39, *Reports of Judgments and Decisions* 1996-I). Якщо апеляційний суд покликаний розглядати справу як щодо фактів, так і щодо права та здійснити повну оцінку

питання про винуватість або невинуватість заявника, він не може в рамках справедливого судового розгляду належним чином з'ясувати ці питання без прямої оцінки доказу (див. *Constantinescu v. Romania*, no. 28871/95, § 55, ECHR 2000-VIII; *Popovici v. Moldova*, nos. 289/04 та 41194/04, § 68, 27 листопада 2007 року; та *Marcos Barrios v. Spain*, no. 17122/07, § 32, 21 вересня 2010 року) (пункт 19 Рішення).

Повертаючись до обставин цієї справи, Суд підкреслює, що Апеляційний суд визнав заявника винним, ураховуючи, окрім іншого, показання більше двадцяти свідків. З рішення суду та доводів Уряду вбачається, що Апеляційний суд визнав неправильним тлумачення показань свідків судом першої інстанції та надав їм нове тлумачення. При обґрунтуванні своїх висновків Апеляційний суд вирішив послатись на стенограми показань цих свідків, не заслухавши кожного з них особисто і не надавши можливості заявникові поставити їм запитання (пункт 20 Рішення).

Уряд стверджував, що, не вимагаючи повторного заслуховування свідків в Апеляційному суді, заявник відмовився від свого права на допит/заслуховування свідків в ході цього провадження (пункт 21 Рішення).

Суд знову повторює, що ані буква, ані дух статті 6 Конвенції не заважають особі відмовитись від свого права, прямо чи побічно, на гарантії справедливого судового розгляду (див. *Kwiatkowska v. Italy* (dec.), no. 52868/99, 30 листопада 2000 року). Проте для того, щоб така відмова вважалась ефективною для цілей Конвенції, вона повинна бути встановлена недвозначним чином та супроводжуватись мінімальними гарантіями, співрозмірними з її важливістю (див. *Poitrinol v. France*, 23 листопада 1993 року, § 35, Series A no. 277-A). До того ж, це не має суперечити будь яким важливим суспільним інтересам (див. *Håkansson and Sturesson v. Sweden*, 21 лютого 1990 року, § 66, Series A no. 171-A, та *Sejdovic v. Italy* [ВП], no. 56581/00, § 86, ECHR 2006-II) (пункт 22 Рішення).

У цій справі не вбачається, що заявник недвозначно заявив про свій намір відмовитись від свого права на допит свідків в Апеляційному суді. Швидше за все, заявник, задовольнившись результатом розгляду справи та знаючи про положення статті 419 Кримінального процесуального кодексу, не бачив необхідності клопотати про повторний допит свідків в Апеляційному суді (пункт 23 Рішення).

Суд надалі зазначає, що спосіб, в який Апеляційний суд провадив справу, суперечить положенням статті 419 Кримінального процесуального кодексу та рекомендаціям, викладеним у рішенні Пленуму Верховного суду (пункт 24 Рішення).

	<p>Більше того, Апеляційний суд не навів жодних причин, чому він дійшов протилежного висновку, аніж суд першої інстанції – він просто зазначив, що суд першої інстанції неправильно тлумачив показання свідків без наведення пояснень цьому (пункт 25 Рішення). Беручи до уваги те, що поставлено на карту для заявника, Суд не впевнений в тому, що питання, які були вирішені Апеляційним судом при встановленні вини та засудженні заявника, і так само скасування виправдувального вироку, постановленого судом першої інстанції, могли бути належним чином розглянуті у світлі аспекту справедливого суду без прямої оцінки доказів. Суд вважає, що той, хто несе відповідальність за прийняття рішення про винність або невинуватість обвинуваченого, в принципі, повинен мати можливість заслухати/допитати потерпілих, обвинувачених та свідків, і оцінити їх достовірність (див. навпаки <i>Kashlev v. Estonia</i>, no. 22574/08, §§ 48-50, 26 квітня 2016 року). Оцінка достовірності показань свідка є складним завданням, виконання якого не може бути досягнуто просто зачитуванням записів його або її слів, особливо коли лише деякі з цих слів беруться до уваги. Звичайно, є такі справи, де неможливо заслухати певну особу в суді, оскільки, наприклад, він або вона померли, або в цілях захисту права свідка не свідчити проти себе (див. <i>Craxi v. Italy (no. 1)</i>, no. 34896/97, § 86, 5 грудня 2002 року, та <i>Dan v. Moldova</i>, no. 8999/07, § 33, 5 липня 2011 року). Проте це не стосується цієї справи (пункт 26 Рішення).</p> <p>Враховуючи вищенаведене, Суд вважає, що засудження заявника без повторного допиту свідків після того, як його було виправдано судом першої інстанції, суперечило гарантіям справедливого суду у розумінні пункту 1 статті 6 Конвенції, тому у цій справі мало місце порушення згаданого положення Конвенції (пункти 27–28 Рішення).</p>
Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд).
Дата прийняття:	09/01/2020
Дата набуття статусу остаточного:	09/01/2020 (Комітет)
Назва:	CASE OF FILOZOFENKO v. UKRAINE (Application no. 72954/11)
Зміст:	Заявниця народилася 1983 року та проживає в Одеській області; має статус «дитина війни» (особа, якій станом на 2 вересня 1945 року

було менше 18 років) в силу Закону України «Про соціальний захист дітей війни». Стаття 6 цього Закону наділяла заявницю правом на підвищення пенсії на 30 % від мінімального розміру пенсії за віком.

11 грудня 2008 року заявниця подала скаргу до національного суду проти Пенсійного фонду України, вимагаючи перерахунку своєї пенсії відповідно вимог статті 6 зазначеного Закону за 2006–2008 роки та сплати на її користь суми заборгованості.

10 червня 2009 року Одеський окружний адміністративний суд частково задовольнив скаргу заявниці. Він зазначив, що у 2006 році дія статті 6 Закону України «Про соціальний захист дітей війни» була призупинена Законом України «Про державний бюджет України на 2006 рік». У свою чергу, внесені до останнього Закону поправки, що набули чинності 2 квітня 2006 року, наділили Кабінет Міністрів України повноваженнями щодо створення механізму підвищення пенсій.

Проте у 2006 році такого механізму підвищення пенсій запроваджено не було, а тому вимоги заявниці щодо перерахунку пенсії за 2006 рік були відхилені. Щодо інших скарг заявниці, які стосувалися періоду 2007 та 2008 років, то суд підкреслив, що у 2007 та 2008 роках дія статті 6 Закону України «Про соціальний захист дітей війни» була призупинена, а її положення були змінені законами про Державний бюджет України на 2007 та 2008 роки відповідно.

Проте 9 липня 2007 року та 22 травня 2008 року Конституційний Суд України визнав таке призупинення та внесення змін неконституційними.

Адміністративний суд підкреслив, що Пенсійний фонд України має здійснити перерахунок пенсії заявниці, проте лише щодо періоду з 9 липня по 31 грудня 2007 року, і з 22 травня по 31 грудня 2008 року.

1 листопада 2010 року Одеський апеляційний адміністративний суд частково змінив вищезгадане рішення суду: підтримав висновки суду першої інстанції щодо скарг заявниці стосовно 2006 року. Щодо її скарг стосовно 2007 та 2008 років суд також підтвердив право заявниці на підвищення розміру пенсії за період з 9 липня до 31 грудня 2007 року та з 22 травня до 31 грудня 2008 року, проте вказав, що оскільки заявниця пропустила річний строк давності на оскарження, скарга за 2007 рік має бути задоволена лише щодо періоду з 11 по 31 грудня 2007 року.

18 травня 2011 року Вищий адміністративний суд України підтримав останнє рішення суду в цій справі.

У своїй заяві до ЄСПЛ заявниця скаржилася, посилаючись на положення статті 1 Першого протоколу до Конвенції, на відмову

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

	національних судів задовольнити її вимоги про підвищення пенсії у повному обсязі.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (захист права власності) щодо періоду між 2 квітня та 31 грудня 2006 року.
Дата прийняття:	09/01/2020
Дата набуття статусу остаточного:	09/01/2020 (Комітет)
Назва:	CASE OF SIYANKO v. UKRAINE (Application no. 52571/11)
Зміст:	<p>У період між жовтнем 2004 року та травнем 2009 року четверо жінок були знайдені мертвими у своїх будинках у селі, де проживав заявник. Деякі з жінок мали видимі ушкодження голови, проте міліція не вбачила підстав для відкриття кримінальної справи.</p> <p>У березні 2008 року було порушено кримінальне провадження у зв'язку із крадіжкою коштів з будинку К.</p> <p>Заявник та його дружина (сусіди К.) були залучені до справи як свідки. У невстановлену дату 2008 року провадження було зупинено.</p> <p>Вранці 7 липня 2009 року Кл., особа похилого віку, також сусідка заявника, була знайдена вбитою у власному будинку. За результатами роботи кінологічної служби міліції у зв'язку з описаними подіями заявника було затримано у його будинку та надалі доставлено до відділку міліції.</p> <p>Того ж дня проти заявника було відкрито кримінальне провадження за фактом позбавлення життя Кл., і о 10 годині того ж дня його було офіційно заарештовано у приміщенні міліції.</p> <p>Надалі в ході проведення слідчих дій заявника неодноразово допитували без присутності захисника, однак, інформуючи про наявність у нього такого права.</p> <p>Зі слів заявника, після затримання він клопотав про надання йому адвоката, проте такий запит було відхилено слідчим. На наполегливі прохання слідчого заявник відмовився від свого права на адвоката.</p> <p>10 липня 2009 року між 9 годиною та 9 годиною 20 хвилин слідчий поінформував заявника про його процесуальні права, включно з правом на правничу допомогу, і заявник знову відмовився письмово від свого права на захисника.</p>

Надалі заявникові було пред'явлено обвинувачення у вбивстві Кл., і між 9 годиною 30 хвилин та 10 годиною 30 хвилин він знову повторив свої зізнавальні свідчення.

Зі слів заявника, він клопотав про зустріч із адвокатом, проте його заяву було повторно відхилено.

20 липня 2009 року проти заявника було відкрито ще одне провадження за обвинуваченням у незаконному володінні зброєю, яка була знайдена та вилучена в ході обшуку його будинку 11 липня 2009 року.

23 та 24 липня 2009 року слідчий провів допит заявника щодо нового обвинувачення, в ході якого останній зізнався у незаконному володінні зброєю. Зі слів заявника, він зробив це на вимогу слідчого і надав показання, продиктовані слідчим в обмін на обіцянку надати йому зустріч із дружиною для обговорення питання залучення адвоката.

3 серпня 2009 року заявникові було висунуто обвинувачення у вбивстві чотирьох жінок. Цього ж дня в рамках однієї справи були об'єднані всі кримінальні провадження проти заявника. Його було знову допитано, цього разу у присутності Т. (заявник висловив бажання, щоб Т. був його захисником). Під час допиту заявник частково підтвердив свою вину у вбивстві Кл. та відмовився давати будь-які свідчення, оскільки, з його слів, слідчий не виконав своєї обіцянки про зустріч із дружиною.

30 березня 2010 року в ході допиту заявника у присутності Т., він заперечив свою вину за всіма обвинуваченнями, окрім вбивства Кл., яке, як він наголошував, було нещасним випадком, і відмовився давати показання, посилаючись на своє конституційне право не свідчити проти себе.

26 квітня 2010 року розслідування було завершено, і заявник отримав доступ до матеріалів справи. За рекомендаціями Т., заявник не подавав жодних скарг та заперечень і підписав відповідний протокол.

У невстановлену дату справа була направлена до апеляційного суду як суду першої інстанції. В суді заявника представляв адвокат Ф.

В ході судового розгляду заявник визнав свою вину у необережному вбивстві Кл. і вказав, що він її не грабував. Він вперше поскаржився, що зізнання у вчиненні інших злочинів були отримані внаслідок психологічного тиску, з порушенням його права на захист. Вказував, що слідчий, погрожуючи заподіяти шкоду родині, змусив його зізнатись у вчиненні деяких злочинів, диктуючи йому текст зізнання. Заявник також повідомив суд, що про певні обставини вбивства чотирьох жінок йому було відомо від їхніх родичів, і він зазначив про

	<p>ці обставини у своїх свідченнях; решту відомостей він надав за вказівками слідчих.</p> <p>19 жовтня 2010 року апеляційний суд визнав заявника винним за пред'явленими обвинуваченнями та призначив покарання у виді довічного позбавлення волі за вбивство з корисливих мотивів та позбавлення волі на строк від двох до десяти років за іншими обвинуваченнями.</p> <p>Апеляційний суд не вбачив порушень права заявника на захист у зв'язку з відсутністю захисника під час затримання та деяких слідчих дій, оскільки це було наслідком його відмов, вчинених за власною волею.</p> <p>Заявник та його захисник подали скарги на вирок суду.</p> <p>15 лютого 2011 року Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ (ВССУ), діючи як апеляційний суд, підтримав засудження заявника і призначене покарання, зазначивши, що вина заявника підтверджується численними доказами, які були ретельно досліджені та оцінені судом першої інстанції.</p> <p>ВССУ відхилив скаргу заявника про те, що його засудження ґрунтувалось на недопустимих доказах, отриманих з порушенням його прав. Він, зокрема, вказав, що суд першої інстанції дійшов висновку про винність заявника, врахувавши його зізнання, надані під час допиту як підозрюваного і після пред'явлення йому обвинувачення, і що ці докази були отримані в порядку, передбаченому процесуальним законодавством, і підтверджувались іншими наявними доказами у справі.</p> <p>Зокрема, ВССУ підтримав обґрунтування і висновки суду першої інстанції стосовно відсутності доказів психологічного тиску на заявника. Він зауважив, що органам влади не було відомо про вбивства чотирьох жінок до того часу «допоки заявник не надав свідчення в липні 2009 року», що виключало можливість чинення тиску на нього з метою отримання зізнавальних свідчень, а після зізнань заявника органи влади перевірили ці факти та отримали відповідні докази. Суд також звернув увагу на рівень деталей, наведених заявником у своїх свідченнях, та вказав, що такі деталі могли бути відомі йому лише як винуватій особі.</p> <p>Щодо права заявника на захист ВССУ висловив таку ж позицію, як і суд першої інстанції.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення пункту 1 та підпункту «с» пункту 3 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд) у зв'язку з відсутністю захисника 10 липня 2009 року, коли заявник надав зізнавальні свідчення.</p>

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

Дата прийняття:	09/01/2020
Дата набуття статусу остаточного:	09/01/2020 (Комітет)
Назва:	CASE OF NOVIKOV v. UKRAINE (Application no. 47067/11)
Зміст:	<p>У своїй заяві до ЄСПЛ заявник вказував на порушення статті 3 Конвенції (заборона катування) органами влади у зв'язку з ненаданням йому належної медичної допомоги під час ув'язнення. Він також скаржився на порушення статті 5 Конвенції у зв'язку з тим, що його досудове тримання під вартою було незаконним та необґрунтованим, і що він не мав ефективної процедури, доступної йому, для оскарження свого ув'язнення.</p> <p>Зрештою, він скаржився на порушення статті 34 Конвенції (індивідуальні заяви) у зв'язку із тим, що доступ заявника до представника в ЄСПЛ було обмежено.</p> <p>6 квітня 2017 року заявник помер.</p> <p>8 листопада 2017 року його мати – К. висловила бажання підтримати заяву від імені заявника в Суді.</p> <p>Скаргу заявника на порушення статті 3 Конвенції ЄСПЛ визнав явно необґрунтованою та відповідно до вимог підпункту «а» пункту 3 та пункту 4 статті 35 Конвенції відхилив її.</p>
Констатоване порушення (стаття):	<p>Порушення пункту 1 статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність).</p> <p>Порушення пункту 3 статті 5 Конвенції.</p>
Дата прийняття:	09/01/2020
Дата набуття статусу остаточного:	09/01/2020 (Комітет)
Назва:	CASE OF US v. UKRAINE (Application no. 41467/11)
Зміст:	<p>Із тверджень заявника, викладених у заяві до ЄСПЛ, вбачається, що 13 жовтня 2010 року офіцери міліції прибули до його будинку з проханням з'явитись у відділку міліції о 15 годині того ж дня. Після того, як заявника було доставлено до відділку, його допитали про відносини з Т., яка була знайдена мертвою.</p> <p>Згідно з протоколом допиту заявника було допитано як свідка з 16 години 25 хвилин до 19 години 10 хвилин 13 жовтня 2010 року. За словами заявника, працівники міліції надягли на нього наручники</p>

та катували для отримання зізнавальних свідчень у вбивстві Т. З того часу заявник перебував під вартою до його офіційного затримання 14 жовтня 2010 року.

14 жовтня 2010 року, після того, як заявник надав зізнавальні свідчення у вбивстві Т., слідчий Вознесенського міського відділу УМВС України в Миколаївській області офіційно задокументував арешт заявника. Згідно з протоколом затримання заявника тривало десять хвилин з 15 години 30 хвилин до 15 години 40 хвилин 14 жовтня 2010 року.

15 жовтня 2010 року місцевий суд санкціонував поміщення заявника під варту з 14 жовтня 2010 року, після того, як його було обвинувачено у вбивстві Т.; у подальшому строк перебування заявника під вартою неодноразово продовжувався.

22 жовтня 2010 року заявник подав скаргу до Вознесенського міськрайонного суду Миколаївської області щодо незаконного ув'язнення в міліції 13 жовтня 2010 року. Того ж дня заявник звернувся із скаргою до прокуратури щодо факту його катування працівниками міліції 13 жовтня 2010 року.

В аспекті розгляду скарги заявника на незаконне ув'язнення, Вознесенський міськрайонний суд Миколаївської області зазначив, що його було допитано як свідка у відділку міліції 13 жовтня 2010 року і затримано наступного дня після зізнання у вбивстві Т.

8 грудня 2010 року суд відхилив скаргу заявника як необґрунтовану.

27 грудня 2010 року Апеляційний суд Миколаївської області підтримав рішення суду першої інстанції.

В частині скарги заявника на його катування працівниками міліції слідчий прокуратури м. Вознесенська взяв свідчення у заступника керівника Вознесенського міського відділу УМВС України в Миколаївській області, який вказав, що під час допиту заявника 13 жовтня 2010 року останній зізнався у вбивстві Т. Свідок також вказав, що об 11 годині того ж дня заявник залишив відділок міліції і пішов додому. Ранком наступного дня заявник повернувся до відділку міліції, де його було офіційно затримано за підозрою у вчиненні вище згаданого злочину. 16 листопада 2011 року слідчий прокуратури відмовив у відкритті кримінальної справи за скаргою заявника щодо його катування працівниками міліції з підстави відсутності складу злочину в діях відповідних працівників міліції. Текст відмови також містив в собі посилання на обставини перебування заявника у відділку міліції 13 жовтня 2010 року і надання ним зізнавальних свідчень.

6 червня 2014 року Вознесенський міськрайонний суд Миколаївської області виправдав заявника за обвинуваченням у вчиненні вбивства.

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

	Рішення оскаржувалося в апеляційному та касаційному порядку стороною обвинувачення та братом потерпілої особи. Однак Апеляційний суд Миколаївської області 20 травня 2015 року та Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ 6 червня 2015 року рішення суду першої інстанції підтримали та залишили в силі.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 1 статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність).
Дата прийняття:	09/01/2020
Дата набуття статусу остаточного:	09/01/2020 (Комітет)
Назва:	CASE OF ALEKSANDROV v. UKRAINE (Application no. 56483/09)
Зміст:	У своїй заяві до ЄСПЛ заявник скаржився на неспроможність органів влади надати йому копії матеріалів його справи, які він бажав долучити до своєї заяви до Суду для обґрунтування своїх тверджень.
Констатоване порушення (стаття):	Постановляє, що держава-відповідач не виконала своїх зобов'язань за статтею 34 Конвенції (індивідуальні заяви) у зв'язку із неспроможністю органів влади надати заявникові копії матеріалів, необхідних йому для звернення до Суду з заявою.
Дата прийняття:	09/01/2020
Дата набуття статусу остаточного:	09/01/2020 (Комітет)
Назва:	CASE OF SARGSYAN AND OTHERS v. UKRAINE (Applications nos. 54012/07 and 2 others)
Зміст:	У своїх заявах до ЄСПЛ заявники скаржились на жорстоке поводження з боку працівників правоохоронних органів та на те, що органи влади не спромоглися провести ефективне розслідування тверджень заявників. Окрім цього, деякі із заявників скаржились на порушення їхніх прав на свободу та особисту недоторканність під час затримання, звертали увагу на надмірну тривалість їх досудового тримання під вартою. Один із заявників також вказував на неможливість отримати компенсацію за незаконний арешт в липні 2007 року.

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

	<p>Два заявники порушили питання дотримання розумних строків у кримінальному провадженні та наявності ефективного засобу правового захисту у цьому відношенні.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування) у матеріальному та процесуальному аспектах щодо всіх заявників.</p> <p>Порушення пункту 1 статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність) щодо скарг за заявою № 54012/07.</p> <p>Порушення пункту 3 статті 5 Конвенції щодо скарг за заявою № 25697/08.</p> <p>Порушення пункту 5 статті 5 Конвенції щодо скарг за заявою № 54012/07.</p> <p>Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд) щодо скарг за заявами № 25697/08 та № 17361/10.</p> <p>Порушення статті 13 Конвенції (право на ефективний засіб правового захисту) у поєднанні з пунктом 1 статті 6 Конвенції щодо скарги за заявою № 17361/10.</p>
<p>Дата прийняття:</p>	09/01/2020
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>09/04/2020 (Палата)</p> <p>Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.</p>
<p>Назва:</p>	<p>CASE OF JEDDI v. ITALY (Application no. 42086/14)</p>
<p>Зміст:</p>	<p>Справа стосувалася скарги заявника щодо його поміщення до Центру ідентифікації та видворення м. Мілана (Milan Identification and Expulsion Centre) з метою видворення, незважаючи на рішення суду, відповідно до якого органи влади мали надати йому дозвіл на проживання з гуманітарних міркувань.</p> <p>У квітні 2011 року заявника затримала поліція Італії на острові Лампедуза (Lampedusa), де він нелегально зійшов на берег, не маючи при собі документів, які підтверджують особу.</p> <p>21 квітня 2011 року поліція видала заявнику рішення про його видворення, очікувати якого заявника помістили до Центру ідентифікації та видворення в м. Санта-Марія-Капуа-Ветере (the Identification and Expulsion Centre in Santa Maria Capua Vetere). Перебуваючи в центрі, заявник подав клопотання про надання міжнародного захисту, проте 31 травня 2011 року Територіальна комісія з визнання міжнародного захисту (the Territorial Commission for the Recognition of International Protection) відхилила клопотання.</p>

	<p>Заявник оскаржив це рішення до окружного суду м. Неаполя (the Naples District Court), який 16 листопада 2011 року вказав, що причини для надання притулку або додаткового захисту не були достатніми. Проте пізніше суд на підставі наказу Ради міністрів від 6 жовтня 2011 року постановив, що заявник має право на отримання дозволу на проживання з гуманітарних міркувань до 31 грудня 2012 року.</p> <p>24 грудня 2011 року заявник прибув до Швейцарії, де подав заяву про надання притулку. 19 жовтня 2012 року швейцарські органи влади повернули заявника назад до Італії на підставі «Дублінського регламенту». Після прибуття до аеропорту м. Мілана заявник був доставлений до прикордонної служби, і того ж дня префект¹ м. Варезе (the Prefect of Varese) проінформував його про видворення. Відповідно до цього рішення заявника було поміщено до Центру ідентифікації та видворення м. Мілана (Milan Identification and Expulsion Centre) очікувати видворення.</p> <p>22 жовтня 2012 року мировий суддя м. Мілана (the Milan Justice of the Peace), заслухавши заявника, який також був представлений призначеним судом адвокатом, схвалив застосований запобіжний захід.</p> <p>2 листопада 2012 року, після того як адвокат заявника передав до поліції рішення окружного суду м. Неаполя (the Naples District Court) від 21 листопада 2011 року, заявника було звільнено.</p> <p>За результатами апеляційної скарги мировий суддя м. Варезе (the Justice of the Peace of Varese) скасував рішення про видворення з урахуванням рішення суду Неаполя від 16 листопада 2011 року і встановив, що заявник має дозвіл залишатись в Італії до 31 грудня 2012 року, тобто до завершення строку дії його дозволу на проживання.</p> <p>Надалі заявник подав скаргу до Касаційного суду на рішення мирового судді м. Мілана від 22 жовтня 2012 року, яким було схвалено поміщення заявника до центру. Скарга була відхилена.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Відсутність порушення пункту 1 статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність).</p>

¹ Представник центрального уряду у провінції Італії.

Огляд рішень Європейського суду з прав людини. Рішення за період з 06.01.2020 по 10.01.2020/ Відпов. за вип.: О. Ю. Тарасенко, Д. П. Мордас, Р. Ш. Бабанли. — Київ, 2020. — Вип. 1. — 16 стор.

Застереження:

1. Огляд окремих судових рішень, зокрема й їх переклад, здійснюється працівниками департаменту аналітичної та правової роботи Верховного Суду з використанням матеріалів, розміщених на вебсайтах Європейського суду з прав людини:
<https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>,
<https://hudoc.echr.coe.int>.
2. Огляд рішень здійснюється з метою ознайомлення з їх коротким змістом. Для повного розуміння суті висловленої в судовому рішенні правової позиції необхідно ознайомитися з його повним текстом, розміщеним на вебресурсах Європейського суду з прав людини.
3. Інформація має суто допоміжний та довідковий характер та не має на меті висвітлити суть усієї проблематики, яка вирішується відповідними судовими рішеннями.

Стежте за нами онлайн

 fb.com/supremecourt.ua

 t.me/supremecourtua

 @supremecourt_ua